

Sygn. akt III KK 627/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 grudnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kazimierz Klugiewicz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Rafał Malarski

SSN Zbigniew Puzzkarski

Protokolant Łukasz Biernacki

w sprawie **J. D.**

w przedmiocie wydania wyroku łącznego,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.,

w dniu 11 grudnia 2018 r.,

kasacji, wniesionej przez Rzecznika Praw Obywatelskich

od wyroku łącznego Sądu Rejonowego w P.

z dnia 1 lipca 2010 r., sygn. akt II K [...],

uchyla zaskarżony wyrok w części, w jakiej połączono karę ograniczenia wolności, orzeczoną w wyroku Sądu Rejonowego w J. z dnia 19 marca 2001 r., sygn. akt II K 119/01, z karami bezwzględnego pozbawienia wolności orzeczonymi w wyrokach Sądu Rejonowego w K.: z dnia 12 października 2001 r., sygn. akt II K 340/01 i z dnia 23 grudnia 2002 r., sygn. akt II K 98/00 oraz karą pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, orzeczoną w wyroku Sądu Rejonowego w S. z dnia 22 marca 2006 r., sygn. akt

V K 171/05, a nadto w części umarzającej postępowanie o wydanie wyroku łącznego w zakresie kar i środków karnych orzeczonych wyrokami Sądu Rejonowego w K. o sygn. akt: II K 141/01, II K 1018/01, II K 874/02, II K 232/05, II K 1014/06 i II K 1495/05 oraz Sądu Rejonowego w P. w sprawie o sygn. akt II K 6/06 i w tym zakresie sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu w P. do ponownego rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w P. wyrokiem łącznym z dnia 1 lipca 2010 r., sygn. akt II K [...]:

1. na mocy art. 569 § 1 k.p.k., 575 § 1 k.p.k., art. 85 k.k., 86 § 1 k.k., art. 87 k.k., art. 89 § 1a k.k., art. 91 § 1, 2, 3 k.k., połączył kary orzeczone wobec J. D. wyrokami:

- Sądu Rejonowego w J. z dnia 19 marca 2001 r., II K 119/01 (kara 12 miesięcy ograniczenia wolności),
- Sądu Rejonowego w K. z dnia 12 października 2001 r., II K 340/01 (dwie kary jednostkowe po roku pozbawienia wolności, połączone węzłem kary łącznej w wymiarze roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności),
- Sądu Rejonowego w K. z dnia 23 grudnia 2002 r., II K 98/00 (kara roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności)
- Sądu Rejonowego w S. z dnia 22 marca 2006 r., V K 171/05 (kara roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 3 lat tytułem próby),

ustalając przy tym, że czyn objęty wyrokiem w sprawie II K 119/01 oraz czyn z pkt II objęty wyrokiem w sprawie II K 340/01, stanowią ciąg przestępstw w rozumieniu art. 91 § 1 k.k. i wymierzył karę łączną 3 lat pozbawienia wolności, zaliczając na poczet orzeczonej kary łącznej okresy odbytych kar pozbawienia wolności z poszczególnych wyroków podlegających łączeniu oraz kary ograniczenia wolności wykonanej w sprawie II K 119/01 oraz okres kary zastępczej pozbawienia wolności wykonanej w tej sprawie a ponadto okres tymczasowego aresztowania zaliczony w sprawie II K 98/00, stwierdzając, że w pozostałym zakresie połączone wyroki podlegają odrębnemu wykonaniu;

2. na mocy art. 569 § 1 k.p.k. art. 85 k.k., 86 § 1 i 2 k.k. połączył orzeczone wyrokami Sądu Rejonowego w K. z dnia 22 lutego 2006 r., II K 1495/05 i Sądu Rejonowego w P. z dnia 12 grudnia 2006 r., II K 6/06 jednostkowe kary grzywny i wymierzył karę łączną 80 stawek dziennych grzywny, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na 10 złotych, zaliczając na poczet orzeczonej kary łącznej grzywny wykonane kary z poszczególnych wyroków, podlegających łączeniu oraz karę zastępczą orzeczoną w sprawie II K 6/06, stwierdzając, że w pozostałym zakresie połączone wyroki podlegają odrębnemu wykonaniu;

3. na mocy art. 572 k.p.k. umorzył postępowanie o wydanie wyroku łącznego w zakresie kar i środków karnych orzeczonych wyrokami w pozostałych sprawach.

Wyrok ten nie został zaskarżony przez żadną ze stron i uprawomocnił się w dniu 9 lipca 2010 r.

Pismem z dnia 11 października 2018 r. Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł kasację na korzyść skazanego, w której zaskarżył ww. wyrok w części, w jakiej połączono karę ograniczenia wolności, orzeczoną w sprawie Sądu Rejonowego w J. o sygn. akt II K 119/01 z karami bezwzględnego pozbawienia wolności orzeczonymi w sprawach Sądu Rejonowego w K. o sygn. akt II K 340/01 i II K 98/00 oraz karą pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, orzeczoną w sprawie Sądu Rejonowego w S., sygn. akt V K 171/05.

Skarżący podniósł zarzut rażącego i mającego istotny wpływ na jego treść naruszenia prawa karnego materialnego, tj. art. 4 § 1 k.k., polegającego na zastosowaniu przez Sąd ustawy obowiązującej w dacie orzekania i w konsekwencji wymierzeniu, w oparciu o art. 89 § 1a k.k. kary łącznej bezwzględnego pozbawienia wolności za zbiegające się przestępstwa, za które wyrokami jednostkowymi orzeczono karę ograniczenia wolności, kary bezwzględnego pozbawienia wolności oraz karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, pomimo że w czasie popełnienia przez J. D. zbiegających się przestępstw obowiązywała ustawa względniejsza dla skazanego, ponieważ art. 89 k.k. w brzmieniu obowiązującym przed 8.06.2010 r. nie przewidywał możliwości orzeczenia w takiej sytuacji procesowej kary łącznej bezwzględnego pozbawienia wolności.

Na podstawie tak sformułowanego zarzutu Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł o uchylenie wyroku łącznego w zaskarżonej części oraz w części, w jakiej, na mocy art. 572 k.p.k., umorzono postępowanie o wydanie wyroku łącznego w zakresie kar i środków karnych orzeczonych wyrokami Sądu Rejonowego w K. o sygn. akt: II K 141/01, II K 1018/01, II K 874/02, II K 232/05, II K przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi Rejonowemu w P. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście zasadna.

Jak wynika z sentencji zaskarżonego wyroku podstawą połączenia kary ograniczenia wolności z karami bezwzględnymi pozbawienia wolności oraz z karą pozbawienia wolności orzeczoną z warunkowym zawieszeniem jej wykonania był art. 89 § 1a k.k., zgodnie z którym w razie skazania za zbiegające się przestępstwa na kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem ich wykonania sąd może w wyroku łącznym orzec karę łączną pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania. Przepis ten został wprowadzony do redakcji art. 89 k.k. na mocy ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny, ustawy - Kodeks postępowania karnego, ustawy - Kodeks karny wykonawczy, ustawy - Kodeks karny skarbowy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2009.206.1589), która weszła w życie z dniem 8 czerwca 2010 r., a zatem przed dniem orzekania przez Sąd Rejonowy w P..

Jak wskazano w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2013 r., I KZP 13/13 (OSNKW 2013/12/100): „po dniu 8 czerwca 2010 r. podstawę prawną wymierzenia w wyroku łącznym bezwzględnej kary pozbawienia wolności orzeczonej w wyniku połączenia kar pozbawienia wolności wymierzonych za zbiegające się przestępstwa z warunkowym zawieszeniem i bez warunkowego zawieszenia ich wykonania stanowi art. 85 k.k. w zw. z art. 89 § 1 k.k. w zw. z art. 89 § 1a k.k.” Dalej jednak zaznaczono, że „normy wynikające z powołanych przepisów mają także charakter materialnoprawny, wobec czego należy do nich odnosić reguły intertemporalne zawarte w art. 4 § 1 k.k.”

Podzielając zaprezentowane powyżej stanowisko należy stwierdzić, że świetle art. 4 § 1 k.k. nie było dopuszczalne zastosowanie przez Sąd Rejonowy w P. ustawy nowej, tj. art. 89 k.k. w brzmieniu obowiązującym od 8 czerwca 2010 r.,

z nowym § 1a, albowiem w świetle wspomnianej zmiany normatywnej stan prawny obowiązujący poprzednio, tj. w okresie dokonywania przez skazanego przestępstw, których kary objęte zostały węzłem kary łącznej, kiedy to nie przewidziano w art. 89 k.k. możliwości połączenia kary bezwzględnej pozbawienia wolności z karą pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, był niewątpliwie względniejszy dla sprawcy. Sąd Rejonowy w P. nie powinien był zatem w realiach omawianej sprawy stosować art. 89 § 1a k.k. i orzec bezwzględnej kary pozbawienia wolności łącząc jednostkowe kary bezwzględnego pozbawienia wolności z karą pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego w S. z dnia 22 marca 2006 r., sygn. akt V K 171/05. W rozpoznawanej sprawie doszło zatem do rażącej obrazy art. 4 § 1 k.k., która skutkowałą niedopuszczalnym, w świetle wyrażonej w tym przepisie reguły intertemporalnej, połączeniem z karami bezwzględnymi pozbawienia wolności kary orzeczonej z warunkowym zawieszeniem jej wykonania i orzeczenia kary łącznej bezwzględnej pozbawienia wolności.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy winien zatem, uwzględniając regułę określoną w art. 4 § 1 k.k., ustalić na nowo zakres w jakim powinno dojść do umorzenia postępowania w przedmiocie wydania wyroku, o ile oczywiście nie zajdą inne okoliczności faktyczne i prawne, które nakazywałyby sytuację skazanego J. D. ukształtować inaczej.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku.